

EXAMENSARBETE

Hösten 2009

Läroarbldningen

Fysisk aktivitet på fritidshemmet

En intervjustudie om hur fritidspedagoger förhåller sig till barns fysiska aktivitet på fritidshemmet

Författare

Andreas Ekström

Emma Andersson

Handledare

Anita Håkansson

www.hkr.se

En intervjustudie om hur fritidspedagoger förhåller sig till barns fysiska aktivitet på fritidshemmet

Abstract

Syftet med arbetet är att undersöka hur fritidspedagoger förhåller sig till barns fysiska aktivitet på fritidshemmet. I forskningsbakgrunden belyses fritidshemmets framväxt, fritidspedagogens roll samt hur fysisk aktivitet påverkar barns utveckling.

Forskningsfrågan som ligger till grund för arbetet är vilken roll fritidspedagoger upplever sig ha i arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet. En kvalitativ intervjuundersökning har genomförts på ett urval av sex fritidspedagoger som arbetar på olika fritidshem i Skåne. Resultatet av intervjuerna visar att fritidspedagogerna har ett positivt förhållningsätt till fysisk aktivitet på fritidshemmet och att de anser att en av deras roller på fritidshemmet är att aktivera barnen. Vidare använder fritidspedagogerna två olika tillvägagångssätt och två miljöer för att bedriva den fysiska aktiviteten på fritidshemmet. De tillvägagångssätt som nämns är fritidshemmets samarbete med föreningslivet, att fritidspedagogen skall verka som en förebild och visa barnen att det är roligt att röra på sig. Fritidspedagogerna nämner två platser som främjar den fysiska aktiviteten, vilka är gymnastiksalen och skolgården.

Ämnesord: fritidspedagog, fritidshemmet, fysisk aktivitet, barn, förhållningsätt.

Innehållsförteckning

Förord.....	5
1 Inledning.....	6
1.2 Disposition	7
2 Litteraturgenomgång	7
2.1 Fritidshemmet.....	7
2.2 Fritidspedagogen	9
3 Fysisk aktivitet och barns utveckling	10
3.1 Social utveckling och personlig utveckling	11
3.2 Motorisk utveckling	12
3.3 Fysisk utveckling.....	12
3.4 Kognitiv utveckling.....	13
4 Syfte och preciserad frågeställning	14
5 Metod	15
5.1 Metodval.....	15
5.2 Urval.....	15
5.3 Genomförande	16
5.5 Analys av material.....	17
6 Resultat av intervjuerna.....	17
6.1 Fritidspedagogernas definition på fysisk aktivitet	17
6.2 Arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet	18
6.3 Yttre förutsättningar för fysisk aktivitet på fritidshemmet.....	19
6.4 Barnens inflytande i arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet.....	20
6.5 Fritidspedagogens arbete med fysisk aktivitet på fritidshemmet.....	20
7 Diskussion	21
7.1 Metoddiskussion.....	25
7.2 Vidare forskning.....	25
8 Sammanfattning	26
Referenser.....	27
Bilaga 1 Intervjufrågor	31

Förord

Arbetet med studien har varit en lärorik process och den har inspirerat oss till att i framtiden ha fokus på barns fysiska aktivitet på fritidshemmet. Den har även varit tidskrävande och frustrerande men vi har under processens gång försökt se positivt på de motgångar vi stött på. Vi vill tacka varandra för ett gott samarbete och för att vi stöttat varandra både i medgång och motgång. Vi vill främst tacka vår handledare, Anita Håkansson som stöttat oss under arbetets gång. Hon har under hela processens varit ett stort stöd då hon under handledningarna varit engagerad och noggrann. Vi vill även tacka de fritidspedagoger som ställt upp på intervjuer utan er hade inte studien blivit av. Sist men inte minst vill vi tacka övrig personal på högskolan i Kristianstad som varit ett stöd för oss i detta arbete men även under hela vår utbildning.

1 Inledning

En studie från 2008 visar att fetma hos barn och minskat sedan oroväckande rapporter om ökad barnfetman publicerades i början av 2000-talet (Lager, 2008). Detta är en positiv förändring som kan ha flera olika orsaker, men det saknas dock vetenskapliga förklaringar till detta. En av orsakerna tros vara att skolor, förskolor och fritidshem har blivit mer medvetna om deras möjligheter att aktivera barnen fysiskt och vända den oroväckandes trend som tidigare förutspåddes (Danielsson, 2006). Innan skolan, förskolan och fritidshemmen började arbeta målinriktad med att aktivera barnen fysiskt befarades att fetman bland barn skulle öka och leda till en rad olika konsekvenser.

Varje år dör 600 000 människor i Europa och 5,3 miljoner friska levnadsår försvinner på grund av att vi inte är fysiskt aktiva. Genom att vi är fysiskt inaktiva ökar risken för hjärt-kärlsjukdomar, typ 2 diabetes, högt blodtryck, depression, benskörhet och vissa cancerformer. Att vara stillasittande och ha felaktig kost leder till övervikt och fetma. På grund av detta är fem av tio män och fyra av tio kvinnor i Sverige överviktiga eller lider av fetma (Faskunger, 2008). Eftersom människan är skapad för ett liv i rörelse är det oroande att det, trots det stora utbudet av föreningsliv, skett en ökning av inaktiva barn och ungdomar. (Raustorp, 2000).

Läraryrket (2005) menar att fritidspedagogiken bygger på att fritidspedagogen skall utgå från elevernas intresse men även ge upphov till nya intressen. Fritidspedagogiken har stora möjligheter att kombinera fysisk aktivitet med skolans stillasittande miljö. Då ett av fritidspedagogernas kunskapsområden är rörelse och hälsa har de kompetens att bedriva en pedagogik som syftar till att utveckla elevernas fysiska förmåga.

Skolverkets (2008) undersökning om hur många barn och ungdomar som är inskrivna på fritidshemmet visar att 80 procent av Sveriges alla 6-9 åringar och 13 procent av alla 10-12 åringar är inskrivna på ett fritidshem. Med detta som bakgrund har fritidshemmet en stor del i barns liv och stora möjligheter att främja fysisk aktivitet och genom detta även barns utveckling. Det står även i Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet att "skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen" (Utbildningsdepartementet, 2006, sid 7).

Vi är två blivande fritidspedagoger från Högskolan Kristianstad och det var i samband med den verksamhetsförlagda delen av utbildningen som intresset växte fram kring fysisk aktivitet på fritidshemmet . Vi upptäckte då att fritidspedagogerna har stora möjligheter att bedriva fysisk aktivitet på fritidshemmet men att dessa möjligheter inte togs tillvara. Vi vill därför undersöka hur fritidspedagoger förhåller sig till barns fysiska aktivitet på fritidshemmet.

1.2 Disposition

I litteraturgenomgången får läsaren ta del av litteratur som beskriver fritidspedagogens roll nu och över tid, samt effekter av fysisk aktivitet som främjar barns utveckling. Läsaren kommer vidare att ta del av den preciserade frågeställning som ligger till grund för undersökningen. I metoddelen beskrivs vilken metod som valts och anledningen till detta val samt hur urvalet gjordes. Det redogörs även för tillvägagångssättet som användes vid insamlingen av data och hur analysen utfördes. Det beskrivs hur urvalet av informanter gick tillväga. I resultatdelen redogörs för det insamlade materialet, vilket presenteras i olika kategorier. I diskussionskapitlet diskuteras likheter och skillnader mellan resultatet av intervjuerna, litteraturen och egna ställningstaganden. Det diskuteras även kring valet av metod och alternativ till framtida forskning. Avslutningsvis sammanfattas studien med en sammanfattning.

2 Litteraturgenomgång

I litteraturgenomgången presenteras de teoretiska utgångspunkterna. Vidare beskrivs fritidshemmet och dess framväxt för att sedan komma in på fritidspedagogens yrkesroll samt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet. Det kommer även att redogöras för hur fysisk aktivitet på olika sätt främjar barns utveckling så som de sociala, motoriska, fysiska och kognitiva utveckling.

2.1 Fritidshemmet

Dagens fritidshem har sitt ursprung i de arbetsstugor som växte fram i slutet av 1800-talet. Dessa arbetsstugor finansierades av välgörenhetsorganisationer eller privatpersoner. Arbetsstugornas uppgift var att ge barnen från arbetarklassen någonstans att vistas efter skolan och fostra dem till lojala och plikttrogna arbetare. De fick utforma lättare hantverkssysslor för att lära sig vikten av att arbeta. Genom att arbeta fick barnen lära sig hur

de i framtiden skulle kunna trygga sin försörjning (Johansson, 1984). Under 1930- och 1940-talen växte ett nytt synsätt fram där samhället skulle ta ett större ansvar för barnets omsorg och fostran. Det blev nu vanligare att kommunen tog över ansvaret för fritidshemmet och det var då arbetsstugorna bytte namn till eftermiddagshem (Utbildningsdepartementet, 2006). Eftermiddagshemmen främsta uppgift var att aktivera barnen i fritidssysselsättningar och ge dem tillgång till fri tid efter skolan. När arbetsstugorna bytte namn till eftermiddagshem ändrades även arbetssättet (Johansson, 1984). Arbetssättet ändrades genom att barnen inte behövde ägna sig åt skolarbete, utan nu fick de möjlighet avkoppling. Pedagogerna började främja barnets fritidsintresse och omsorgen betonades framför skolarbetet (Utbildningsdepartementet, 2006).

Under 1960-talet började fler och fler fritidshem växa fram, men det var främst en Stockholmsföreteelse. Det var först 1974 som tanken på att integrera fritidshemmet med skolan uppkom. Detta skedde i samband med att SIA (Skolans Inre Arbete) utredarna lämnade sina slutbetänkanden. Riksdagen (Prop. 1975/76:39) förordade i SIA utredningen en helhetssyn på barnen och att det därför skulle ges möjlighet till en samlad skoldag. Utredarna motiverade sitt beslut att integrera fritidshemmet och skolan med att det skulle vara mer kostnadseffektivt och att det fanns pedagogiska fördelar. Med SIA utredningen gjorde man det tydligt att det skulle vara en samlad skoldag och att skolan hade ansvaret för barnen. Dessa tankar blev emellertid inte verklighet på grund av ett motstånd från politiker och lärare (Torstenson – Ed & Johansson, 2000).

Det dröjde ända fram till 1990-talet innan fritidshemmet blev en viktig resurs och integrerades med grundskolan (Calander, 1999). Torstenson – Ed & Johansson (2000) menar att samarbetet mellan de två institutionerna växte nu fram och två anledningar till detta var dels tankar kring den pedagogiska helhetssynen på barns lärande och utveckling, dels att det var ekonomiskt mer effektivt att driva ett integrerat fritidshem än att ha ett fristående fritidshem. Att ha en helhetssyn kring lärande innebar att fokus skulle ligga på både omsorg och undervisning och att skolan skulle variera undervisningen med både lek och teori. Innan skolan integrerades med fritidshemmet var skolans uppgift enbart att arbeta med barnens kognitiva förmågor och fritidshemmets uppgift var att arbeta med känslor och sociala relationer (Torstenson – Ed & Johansson, 2000).

2.2 Fritidspedagogen

När fritidspedagogen getts tillträde till skolans värld finns möjligheter för ett samarbete (Torstenson – Ed & Johansson, 2000). Fritidspedagogutbildningen har en kort egen historia, vilket har gjort att fritidspedagoger har haft det svårare än lärare och förskollärare att hitta en egen yrkesidentitet (Calander, 1999). Johansson (1984) genomförde en studie kring det så kallade gamla fritidshemmet när det var fristående ifrån skolan. Studien belyser hur fritidspedagogerna såg på sin yrkesroll och det framkom att de såg som sin främsta uppgift att ge barnen omsorg under den tid då föräldrarna inte var tillgängliga. De fungerade då som ersättningsföräldrar. I studien framkom att en del av fritidspedagogerna ansåg att fritidshemmet var en plats där barnen enbart skulle förvaras. Till skillnad från dessa fanns även de fritidspedagoger som ansåg att fritidshemmet var en plats dit barnen kunde gå för att få omsorg, känna trygghet och bli socialt aktiva.

Det alla fritidspedagoger var överens om var att fritidshemmet var en plats dit barnen kunde gå efter skolan för att slippa vara ensamma hemma. Vidare framkom i Johanssons studie att fritidspedagogens viktigaste uppgift var att lära barnen att samarbeta, att bli mer självständiga och att ta ansvar (Johansson, 1984).

I Allmänna råd med kommentarer för fritidshemmet (Utb, 1999) betonas att fritidspedagogens roll på fritidshemmet är att utveckla barns sociala kompetens, ge dem möjlighet till lek och skapande, erbjuda en meningsfull fritid samt utveckla barns emotionella, sociala och fysiska välbefinnande. Detta är några exempel på områden som fritidspedagogen skall arbeta med på fritidshemmet. Calander (1999) anser att fritidspedagogens yrkesroll är splittrad. Fritidspedagogens arbetsuppgifter har med tiden förändrats från att ha fokus på omsorg, tillsyn och fritid, till att nu har fokus på ett målinriktat lärande. Calander (1999) menar att integreringen mellan skola och fritidshem har medfört att fritidspedagogernas yrkesroll har förändrats. Fritidspedagogerna har en kompetens att tillföra skolan som skolan saknar. Fritidspedagogens närvaro i klassrummet är värdefull för barnen, vilket kan innebära att läraren får mer hjälp i klassen för att till exempel skapa mindre grupper. Calander (1999) menar vidare att arbetet med barnen i klassrummet blir mer individanpassat. När fritidshemmet var fristående ansågs det vara ett komplement till hemmet, nu har det utvecklats till att vara ett komplement till skolan, vilket har skapat kluvenhet hos fritidspedagogerna.

Fritidspedagogerna har två styrdokument att följa, dels "Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet", även kallat Lpo 94, dels Utbildningsdepartementets "Allmänna råd för fritidshemmet". Allmänna råd är en skrift som ska vara vägledande för fritidshemmet och läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklass och fritidshem är en skrift som innehåller skolans mål och riktlinjer (Utb, 2006). Enligt Allmänna råd med kommentarer för fritidshemmet (Utb, 1999) förväntas det att pedagogerna ska skapa en god pedagogisk verksamhet i samråd med övrig personal.

Fritidspedagogerna ska även uppmärksamma alla barns behov av omsorg och uppmuntra barnen att tillsammans med andra utveckla sin sociala kompetens. För att barnen ska ha möjlighet att utveckla den sociala kompetens bör pedagogerna aktivt sträva efter ett gott socialt klimat där barnen kan känna sig trygga (Utb, 1999).

Fritidspedagogernas arbetsuppgifter är enligt Utbildningsdepartementet (1999) att komplettera skola och erbjuda barnen en meningsfull fritid som ska utgå ifrån barns behov och intresse. Detta menar även Ursberg (1996) som hävdar att fritidspedagogernas ansvarsområden är att tillfredställa barns behov av omsorg, uppmuntran och pedagogiskt stöd. Enligt Torstensson-Ed och Johansson (2000) kan fritidspedagogen ofta ses som ett stöd till läraren i samarbetet med skolan. En av fritidspedagogernas roll är att vara en förebild och skapa goda relationer med barnen. En annan roll som fritidspedagogerna har är att de ansvarar för ett specifikt område, då oftast ett praktiskt ämne såsom fysisk aktivitet. Att fritidspedagogerna kan ansvara för de praktiska ämnena håller även Hansen (1999) med om, och nämner fysisk aktivitet, sociala aktiviteter och skapande verksamhet som fritidspedagogernas centrala uppgifter. Åhs (2002) menar att när fysisk aktivitet bedrivs finns det vissa utgångspunkter pedagoger bör tänka på för att inte glömma bort barnets grundläggande psykiska behov. De utgångspunkter som pedagoger bör ha när de bedriver fysisk aktivitet är att se varje barn och deras behov och pedagogen skall vara medveten om att barn utvecklas på olika nivåer. För att detta skall kunna ske fullt ut, måste konkurrenstänkande och jämförelse av förmågor arbetas bort.

3 Fysisk aktivitet och barns utveckling

Statens folkhälsoinstitut definierar fysisk aktivitet som "all kroppsrörelse som är ett resultat av skelettmuskulaturens kontraktion och som resulterar i en ökad energiförbrukning"

(Forsberg, Berglind & Forsberg, 2009, sid 5). I den här delen av litteraturgenomgången beskrivs positiva effekter som fysisk aktivitet kan bidra med i barns utveckling.

3.1 Social utveckling och personlig utveckling

Genom att delta i gemensam fysisk aktivitet får eleverna gemensamma erfarenheter och möjligheter att utveckla en social trygghet. Barn som känner sig trygga i sin kropp och i sina rörelser kan lättare känna tillit till andra (Grindberg & Langlo Jagtöien, 2000). Jagtöien, Hansen och Annerstedt, (2004) anser att människan är social och att vara social tillsammans med andra kan bidra till gemensamma positiva upplevelser. Många barn kan idag vara asociala på grund av att de har få positiva erfarenheter av social samvaro med andra. En av skolans uppgifter är att utveckla barns sociala kompetens och förmåga att samarbeta. Genom att skolan ger barnen möjlighet till fysisk aktivitet bidrar de till att ge barnen positiva erfarenheter av sociala aktiviteter.

Fysisk aktivitet kan gynna den personliga tryggheten och att barnen känner trygghet är en viktig del i den sociala utvecklingen. När man är fysiskt aktiv kan självförtroendet och tron på sig själv öka och det kan skapa en personlig trygghet som är viktig i sociala sammanhang (Jagtöien, Hansen & Annerstedt, 2004). Även Brehm (2006) menar att genom fysisk aktivitet kan självförtroende och känslan av kontroll infinna sig i kroppen. Dessa känslor kan leda till att stressen i kroppen minskar. Genom att utföra fysisk aktivitet motarbetas negativa tankar och svåra dilemman samt att individen slappnar av i både kroppen och hjärnan.

Åhs (2002) menar att det finns fyra grundläggande psykiska behov som skall ligga till grund för den pedagogiska verksamheten när det gäller idrott och fysisk aktivitet. Verksamheten skall utformas så att barnen har möjlighet att tillfredsställa dessa behov. De fyra grundläggande behoven är: Känsla av värde, samhörighet, sammanhang och struktur samt känsla av mening. Barnen skall kunna se till sina egna psykiska behov utan att det sker på någon annans bekostnad. Då barnen märker att de gör personliga framsteg och upplever att de har förmågan, tillfredsställs deras självkänsla positivt och deras självförtroende ökar.

3.2 Motorisk utveckling

Motorik är ett svårdefinierat begrepp eftersom allt som har med rörelse att göra är motorik. Motorisk utveckling kan ske på två olika sätt, antingen kvantitativt eller kvalitativt. Kvantitativ utveckling innebär att barnet utvecklar nya färdigheter och kvalitativt innebär att det förbättrar den redan utvecklade färdigheten (Sigmundsson och Pedersen, 2004).

Barn som har ett automatiserat rörelsemönster behöver inte koncentrera sig på grundläggande motoriska färdigheter som att gå, springa, hoppa, kasta och fånga, utan kan istället fokusera på områden som att läsa, skriva och räkna (Grindberg & Langlo Jagtöien, 2000). Ericsson (2003) har studerat hur utökad fysisk aktivitet och extra motorisk träning påverkar barns motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer. Ericsson (2003) studerade två olika grupper, där den ena gruppen fick utökad fysisk aktivitet och den andra gruppen deltog i skolans ordinarie idrottsundervisning. De resultat Ericsson (2003) fann angående barnens motoriska utveckling var att motoriken hade förbättrats hos samtliga deltagare som fått utökad fysisk aktivitet och motorisk träning i skolan samt att de motoriska skillnaderna mellan pojkar och flickor minskat. I jämförelsegruppen hade skillnaderna istället ökat mellan könen. Ericsson (2003) fann även att utökad fysisk aktivitet och extra motorisk träning ledde till att barn med koncentrationssvårigheter och motoriska svårigheter förbättrade sin motorik. Denna studie visade även att barn med god motorisk färdighet hade hög koncentrationsförmåga, vilket även gällde barn med svårigheter i de teoretiska ämnena. Detta betyder att det finns en relation mellan motoriska färdigheter och koncentrationsförmåga.

3.3 Fysisk utveckling

Syftet med fysisk aktivitet är att utveckla kroppens funktionsförmåga. Kroppens fysiska förmåga påverkar kroppens kondition, styrka, rörlighet och smidighet och i vissa fall även kroppens utseende. Andra faktorer som påverkas av att kroppen är fysiskt aktiv är viktnedgång och ökad muskelmassa (Engström & Redelius, 2002).

De viktigaste fysiska egenskaperna att utveckla hos ett barn är styrkan och rörligheten. När barnet har utvecklat dessa egenskaper finns goda förutsättningar för att utveckla andra egenskaper som snabbhet och uthållighet. Att ha goda färdigheter i styrka, rörlighet, snabbhet och uthållighet är grunden till att som barn kunna utveckla sina rörelser (Grindberg & Langlo Jagtöien, 2000).

3.4 Kognitiv utveckling

Ericsson (2003) har studerat om det finns något samband mellan motoriska färdigheter och barns skolprestationer. Ericsson (2003) visar i sitt resultat att så är fallet. De barn som får möjligheten att vara mer fysiskt aktiva och får extra mycket motorisk träning än den ordinarie idrottsundervisningen presterar bättre i ämnen som svenska och matematik. I de nationella proven i svenska för årskurs två visas förbättringar speciellt vad gäller skriv - och läsförmågan. Även i ämnet matematik kan man se en förbättring. Det visar sig även att dessa elever får bättre resultat på de nationella proven. Detta gäller då främst rumsuppfattning och taluppfattning.

Grindberg och Langlo Jagtöien (2000) menar att syftet med att vara fysisk aktiv och öva den motoriska förmågan är bland annat att det skall hjälpa barnet att utföra flera saker samtidigt. Till exempel måste ett barn ha utvecklat förmågan att cykla innan barnet kan cykla och samtidigt utföra annan tankeverksamhet. Målet med att barn ska vara fysiskt aktiva är att de skall kunna utföra de båda förmågorna samtidigt, både den fysiska samt den kognitiva. Detta är i början problematiskt då barnet använder all koncentration till att lära sig något nytt.

4 Syfte och preciserad frågeställning

I föregående kapitel presenterades litteratur som på olika sätt beskriver fördelarna med och effekterna av fysisk aktivitet. Eftersom en stor andel av Sveriges barn är inskrivna på ett fritidshem har fritidspedagoger stora möjligheter att utveckla deras fysiska aktivitet. Syftet med studien är att undersöka hur fritidspedagoger förhåller sig till barns fysiska aktivitet på fritidshemmet. För att uppnå vårt syfte söker vi svar på frågan:

- Hur beskriver fritidspedagoger arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet?

5 Metod

I detta kapitel beskrivs valet av metod för studien. Det beskriver även urvalet av informanter och hur undersökningen genomfördes samt hur materialet analyserades.

5.1 Metodval

Som metod användes kvalitativa forskningsintervjuer och denna metod valdes eftersom syftet var att få svar på hur fritidspedagoger förhåller sig till fysisk aktivitet på fritidshemmet. Det var irrelevant att observera hur de arbetade utan det relevanta var hur de talar om det. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) samt Patel och Tebelis (1987) används den kvalitativa forskningsintervjun som metod då man vill ta del av informanternas tankar kring och uppfattningar om en specifik frågeställning.

Den intervjuform som användes var semi – strukturerade intervjuer då färdiga frågor användes men dessa behövde inte ställas i en specifik ordning. Dessutom ges utrymme för nya frågor efter vad informanten svarade (Bryman, 2002). En frågemall (bilaga1) användes med öppna frågor för att informanterna skulle kunna utveckla sina svar (Denscombe, 2000).

5.2 Urval

Urvalet bestod av sex fritidspedagoger, varav fyra var män och två var kvinnor. Genom att använda ett mindre antal intervjupersoner kan det göras mer ingående tolkningar av intervjuerna (Kvale & Brinkmann, 2009). En första förfråga skickades till ett tjugotal fritidspedagoger i Skåne. För att få tag på tjugo stycken fritidspedagoger letade vi på internet efter skolor i Skåne och vilka på skolorna som arbetade som fritidspedagoger. De vi hittade mailade vi och av dessa tjugo svarade sex personer. De sex personer som svarade hade vi sedan tidigare haft kontakt med under utbildningen. Alla informanter är utbildade fritidspedagoger och arbetar i skolan och på fritidshemmet med barn i åldern sex till tolv år. De har alla olika lång arbetslivserfarenhet av fritidspedagogsyrket.

5.3 Genomförande

När studien genomfördes användes Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer (2002) som grund. De fyra huvudkraven är informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet. Kvale (1997) menar att etiska frågor skall genomsyra hela forskningsprocessen inte enbart vissa delar av forskningen.

Intervjuerna ägde rum på fem olika fritidshem runt om i Skåne. Informanterna kontaktades via mail, i vilket det berättades om det vi ville undersöka samt om de forskningsetiska principerna. För att bestämma tid när intervjun skulle äga rum ringdes informanterna upp och en tid diskuterades fram. Intervjuerna ägde rum på fritidshemmen de var verksamma på. Fördelarna med att vara på fritidshemmen var att både vi och informanterna kände oss trygga i en miljö som alla parter känner sig bekanta med. Detta anser Bryman (2002) är positivt eftersom det gör det lättare att tolka det som informanten berättar. För att motverka stress och nervositet hos informanten var vi på plats cirka tjugo minuter innan intervjun skulle äga rum. Under de tjugo minuterarna pratade vi allmänt med informanterna och en avslappnad stämning kunde skapas. Innan intervjuerna genomfördes fick informanterna läsa igenom intervjufrågorna.

Under intervjuerna användes en diktafon för att få informantens svar så tydligt och ordagrant som möjligt (Bryman, 2002). Informanterna blev informerade om att det inspelade materialet skulle raderas då informationen använts. En annan fördel med att använda diktafonen var att den underlättade arbetet med transkriberingen och gjorde att intervjun kunde återskapas så ordagrant som möjligt. Valet att transkribera intervjumaterialet gjordes för att få en överblick och tydligare se likheter och skillnader samt att underlätta kategoriseringen av svaren.

Vi valde att båda skulle medverka under intervjuerna, för att få två perspektiv på informanternas svar och en bredare förståelse för det informanten förmedlar. Under intervjuerna hade vi olika roller, den ena ställde frågorna och den andra observerade och antecknade informantens beteende, om han verkade nervös och vilket mimspel han använde. Dessa anteckningar visade sig emellertid inte ha någon relevans för resultatet. Trost (1997) anser att det även kan vara negativt att vara två under intervjun då informanten kan känna sig i underläge, men i denna studie ansågs fördelarna överväga nackdelarna.

5.5 Analys av material

För att analysera det insamlade materialet användes ett fenomenologiskt synsätt eftersom fenomenologin skildrar informanternas upplevelser och verklighet (Kvale & Brinkmann, 2009). För att kunna analysera materialet gick vi noggrant igenom transkriberingarna. Intervjufrågorna användes som kategorier då vi jämförde likheter och skillnader i informanternas svar. Dessa likheter och skillnader sammanställdes under de olika kategorierna. De sex fritidspedagoger som intervjuades var både män och kvinnor, när vi analyserade materialet fanns inga skillnader mellan de olika könen svar.

6 Resultat av intervjuerna

I detta kapitel redovisas resultatet som styrks med direkta citat från informanterna. För att garantera informanternas anonymitet användes fingerade namn. De namn som används är, Oscar, Johan, Tobias, Frank, Tina och Anna.

För att svaren ska bli så tydliga som möjligt valdes att kategorisera svaren i fem olika kategorier:

- Fritidspedagogernas definition på fysisk aktivitet
- Arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet
- Yttre förutsättningar som påverkar arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet
- Barnens inflytande på arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet
- Fritidspedagogens roll i arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet.

6.1 Fritidspedagogernas definition på fysisk aktivitet

Alla informanter är eniga om att fysisk aktivitet är när kroppen är i rörelse. De är även överens om att fysisk aktivitet kan vara planerad samt att det kan vara barns fria lek. Informanterna nämner att fysisk aktivitet kan bedrivas både inomhus och utomhus. De viktiga anser de är att barnen är i rörelse.

”Fysisk aktivitet är all fysisk rörelse, från enkla klassrumsrörelser till utelek, planerad fysisk aktivitet till barns egen lek. Allt där rörelse ingår även drama och musik” (Anna).

”Fysisk aktivitet är all sorts rörelse kan man väl säga inte enbart skolgymnastik eller föreningsliv. Utan all sorts rörelse som i leken och i organiserad form”(Oskar).

6.2 Arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet

Alla informanterna använder sig mycket av uteverksamheten både för planerade och fria aktiviteter. De nämner att de använder sig av skolgården som en plats för att bedriva den fysiska aktiviteten.

”Vi hittar på olika aktiviteter, vi har olika stationer så att säga, någon går iväg med några och spelar fotboll. Vi tar fram lite bandymål och spelar bandy där ute och vi har ofta någon som försöker ta med sig några barn och gör någon lek på fotbollsplanen där de får röra på sig” (Frank).

” Vi gillar att vara ute och har hyfsat bra miljö, vi har en basketplan, en grusplan och en stor fotbollsplan bakom gymnastiksalen där barnen får röra på sig” (Anna).

Alla informanter nämner att de använder sig av skolans gymnastiksal där de mest har organiserade aktiviteter så att barnen får röra på sig. I gymnastiksalen har de aktiviteter såsom bollspel, styrda lekar samt fria lekar. De använder sig även av gymnastiksalens material till exempel mattor och plintar. Frank påpekar även att barnen på så sätt får träna sin motorik.

”Vi har en gymnastiksal där det alltid brukar finnas en fritidspedagog eller förskollärare. Då brukar vi ha någon styrd lek där de får röra på sig, just nu är handboll väldigt populärt men det är mest bollsporter och ibland någon annan sorts lek där inne. Och det är kanon bra för deras motoriska träning” (Frank).

”Vi använder gymnastiksalen någon gång i veckan för sport och lek, där brukar vi vara cirka en timme och ha olika styrda lekar” (Johan).

Tre av informanterna nämner att de använder sig av föreningslivet för att främja barnens fysiska aktivitet. Frank berättar att de brukar bjuda in föreningslivet till fritidshemmet för att göra barnen nyfikna och genom att väcka deras intresse får de möjligheter till rörelse på fritiden. Detta instämmer både Oskar och Johan med som ser föreningslivet som en möjlighet att visa på det breda utbudet av föreningsliv som finns att tillgå och de påpekar att det är bra för barnens självkänsla och trygghet att få delta i aktiviteter med andra barn.

”En del av fritidshemmets mål är att söka sig utåt i samhället till föreningsliv och där har fritidshemmet ett stort ansvar att man försöker knyta kontakter till

olika aktiviteter, man testar på och åker runt och provar, barnen får då chans att träffa andra barn med samma intresse. Vi har till exempel varit ute och ridit med gruppen under fem tillfällen” (Johan).

6.3 Yttre förutsättningar för fysisk aktivitet på fritidshemmet

Ekonomi

Vissa informanter anser att ekonomin spelar stor roll för fritidshemmets arbete med fysisk aktivitet. Detta på grund av de inte har möjlighet att köpa in det material som de önskar. De övriga informanterna ansåg inte att ekonomin spelar någon roll i arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet. Tobias menar att barns rörelse kan bedrivas utan god ekonomi.

”Ja ekonomin sätter käppar i hjulet på det sättet att man inte kan vara så utåtriktad i verksamheten som man vill. Man kan ut och spela tennis, bowla eller spela badminton. Men vi kan inte göra sådana saker för det kostar pengar och vi önskar att vi kunde göra mycket mer sådant” (Oskar).

”Mycket pengar har vi inte, men vi gör en planering efter de förutsättningar vi har. Mer pengar är alltid bra att få men vi ser inte pengarna som ett hinder för att bedriva fysisk aktivitet” (Tobias).

”De material vi har börjar bli gammalt och slitet och vi skulle vilja köpa in material till uteverksamheten till exempel cyklar men det finns inga pengar för sådana inköp. Det är en yttre förutsättning som försämrar barns möjlighet att röra på sig på fritidshemmet” (Johan).

Skolgården och närmiljön

Alla informanter är överens om att skolgården och närmiljön är betydelsefull när man bedriver fysisk aktivitet. Anna, Frank, Tobias och Tina är nöjda med de förutsättningar som finns att tillgå på skolgården och i närmiljön. Med närmiljön menas de närliggande samhällen. Oskar och Johan anser att deras begränsade tillgång till skolgård och närmiljö försämrar barnens möjligheter till att vara fysiskt aktiva på fritidshemmet.

Planeringstid

En annan yttre förutsättning är fritidspedagogens planeringstid för fritidshemmet. Alla informanter är eniga om att de har tillräckligt med planeringstid för att bedriva verksamheten.

6.4 Barnens inflytande i arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet

Alla informanter har en ambition att utgå från barnens intresse och vill styra verksamheten efter det. Alla är ense om att elevinflytande är viktigt på fritidshemmet och alla använder sig av ett fritidsråd eller en fritidslåda där barnen kan få komma med sina önskemål av vad de vill göra. Det kan vara aktiviteter som att gå till ishallen, olika aktiviteter i idrottshall eller olika sorters lekar.

”Elevernas intresse är väldigt styrande, elevdemokrati är ett måste på fritidshemmet. Vi använder oss av en fritidslåda där barnen får komma med önskemål ur sin vildaste fantasi. Det kan vara allt från att vi ska ha en styrd lek på fritidshemmet till att åka till Andys lekland” (Frank).

Under intervjuerna med Oskar och Johan framkommer det att de har en ambition att arbeta efter barnens intresse men att det för tillfället inte kan följas fullt ut. Anledningen till det är att barngruppen inte är tillräckligt mogen för att vara med och påverka verksamheten. De menar emellertid att målet ändå är att barnens intresse ska styra innehållet i aktiviteterna som bedrivs på fritidshemmet.

6.5 Fritidspedagogens arbete med fysisk aktivitet på fritidshemmet

Oskar, Frank och Johan menar att en av fritidspedagogernas insats i arbetet med fysisk aktivitet är att ge barnen möjligheter till rörelse med hjälp av föreningslivet. Frank poängterar att grupptillhörighet, kamratrelationer och fysisk rörelse är något som föreningslivet kan bidra med.

”Den rollen som vi har är att vi ska vara utåtriktad man ska visa barnen vad de kan göra på sin fritid och då ska man ha ett brett utbud så man når de flesta barnen” (Oskar).

Frank anser att fritidspedagogens styrkor på fritidshemmet är att kunna delta i verksamheter där barnen är fysiskt aktiva. Han nämner idrott som exempel på sådan verksamhet. Oskar menar att barnen i skolan sitter mycket stilla och att det är fritidspedagogens roll att på något sätt få barnen fysiskt aktiva. Han nämner inga specifika tillvägagångssätt utan talar allmänt om vikten av att röra på sig.

Anna, Frank och Oskar anser att under fysisk aktivitet ska fokus ligga på fair play och träning i att följa regler. Frank menar att det inte handlar om vem som är bäst på olika idrotter utan

om att barnen ska röra på sig, känna samhörighet, tillhöra en grupp och skapa en vänskaplig stämning.

Alla informanter är överens om att många barn sitter stilla framför dator och TV och att fritidspedagogen har ett ansvar att få barnen att dagligen röra på sig, både inomhus och utomhus. Frank anser att fritidspedagogen ska vara en förebild för barnen och vara aktiv i barnens lekar. På så sätt visar man barnen att det är roligt att röra på sig.

”Det är roligt med rörelse, det är fritidspedagogens roll att ge barnen mycket rörelse” (Tobias).

7 Diskussion

Syftet med studien är att undersöka hur fritidspedagoger förhåller sig till fysisk aktivitet på fritidshemmet. För att uppnå syfte användes följande frågeställning:

- Hur beskriver fritidspedagoger arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet?

Genom intervjuerna har vi fått svar på vår frågeställning och vi har nu blivit medvetna om hur de intervjuade fritidspedagogerna beskriver arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet. Resultatet visar att alla ser positivt på fysisk aktivitet på fritidshemmet och vi har funnit att de använder sig av två olika tillvägagångssätt och två olika miljöer för att bedriva fysisk aktivitet på fritidshemmet. Informanterna anser att ett tillvägagångssätt för att främja barns rörelse på fritidshemmet är att använda sig av föreningslivet och deras utbud av aktiviteter som kan bidra till fysisk aktivitet. De menar att föreningslivet kan hjälpa dem i arbetet med att ge barnen en social trygghet och de får vara fysiskt aktiva på fritiden. Genom att barnen får träffa barn som har samma intressen får de chansen att tillhöra en grupp och att känna grupptillhörighet. Genom att fritidspedagogen ger barnen denna möjlighet främjar de arbetet med deras sociala utveckling. En av informanterna menar att barnen måste ges alla tillfällen till fysisk aktivitet på grund av att många barn blir stillasittande efter skolan. En del barn har inte påtryckningar från hemmet att vara fysiskt aktiv därför menar en av informanterna att fritidshemmet aktivt ska arbeta med att få dem i rörelse.

Ett annat tillvägagångssätt för att få barnen fysiskt aktiva är att under de fysiska aktiviteterna verka som en förebild och visa att det är roligt att röra på sig, vilket endast Frank nämner i intervjuerna. En tydlig koppling kan göras mellan n av informanterna åsikt och Torstensson-Ed och Johansson (2000) som menar att en roll som fritidspedagogen har är att fungera som en förebild och skapa goda relationer med barnen. Ett sätt att skapa goda relationer med barnen är att på fritidshemmet använda sig av elevinflytande. Där ges barnen möjlighet att aktivt medverka i det arbete med den fysiska aktiviteten som fritidspedagogerna planerar. Alla informanter har en ambition att barnets intresse ska vara styrande i verksamheten. En av informanterna nämner att de använder sig av en fritidslåda där barnen fritt ur sin fantasi kan lämna förslag på aktiviteter. Två informanter använder sig av ett fritidsråd där barnen har möjlighet att komma med förslag men poängterar att det inte alltid fungerar med elevinflytande. De menar att barngruppen ibland kan vara oförmögna att själva komma med seriösa förslag och att det då är fritidspedagogens ansvar att styra upp verksamheten. Detta kan tyda på att vissa barn i gruppen kan sakna den nödvändiga sociala kompetens som krävs för att bedriva elevdemokrati. Vi anser därför att det är fritidspedagogens ansvar att aktivt arbeta med elevdemokratin så barnen ges möjlighet att känna att de är en del av fritidshemmet och de aktiviteter som bedrivs.

Två miljöer som alla informanter använde sig av för att främja barns fysiska aktivitet är gymnastiksalen och skolgården. I gymnastiksalen finns stora ytor för fysisk aktivitet samt tillgång till material och redskap. En av informanterna menar att gymnastiksalen och tillgången till material och redskap förbättrar barnens möjligheter att utveckla sin motorik. Informantens tankar får stöd av Ericssons (2003) studie som visar ett samband mellan utökad fysisk aktivitet och förbättrad motorik hos barn. Alla informanter använder sig aktivt av skolgården som en plats för att främja barns fysiska aktivitet på fritidshemmet. Fritidshemmets yttre miljö ser olika ut, då vissa har stora ytor med många redskap som ger barn möjlighet till att vara fysiskt aktiva och vissa har väldigt begränsade ytor och ett fåtal redskap. De fritidspedagoger som har en bra yttre miljö ser inga större svårigheter med att ge barnen möjlighet till vardaglig fysisk aktivitet. De menar att ytorna och tillgången till redskap bidrar till att barnen på egna initiativ är fysiskt aktiva. Enligt Allmänna råd med kommentarer för fritidshemmet (Utbildningsdepartementet, 1999) förväntas pedagogen skapa en god pedagogisk verksamhet.

De informanter som saknar dessa yttre möjligheter uttrycker att de inte kan skapa denna goda pedagogiska verksamhet som de önskar i arbetet med att ge barnen möjlighet till fysisk

aktivitet på fritidshemmet. De ser även den bristande ekonomin som ett hinder för att bedriva fysisk aktivitet på fritidshemmet och de anser att de har en begränsad tillgång till redskap och material på skolgården och den dåliga ekonomin gör att de inte kan köpa nytt. En av informanterna nämner att detta kan försämra barnens möjligheter till fysisk aktivitet. De som däremot har en skolgård de är nöjda med anser inte att den bristande ekonomin hindrar dem från att bedriva fysisk aktivitet på fritidshemmet. Vi ser en problematik i att alla fritidshem inte har samma förutsättningar att ge barnen möjlighet till daglig fysisk aktivitet. Då vi i litteraturstudien tagit del av en rad positiva effekter av fysisk aktivitet såsom motorisk utveckling, kognitiv utveckling, social och emotionell utveckling samt fysisk utveckling, har vi blivit medvetna om vikten av att vara fysiskt aktiv (Grindberg och Langlo Jagtöien, 2000; Eriksson, 2003; Engström & Redelius, 2002; Sigmundsson och Pedersen, 2004; Jagtöien, Hansen och Annerstedt, 2004; Åhs, 2002; Brehm, 2006).

Som Lager (2008) nämner har fetman hos barn minskat sedan början av 2000-talet och Danielsson (2006) nämner att en orsak till denna minskning tros vara att skolan, förskolan och fritidshemmets har blivit medvetna och arbetar målinriktat med barns fysiska aktivitet. Vår studie tyder på att Danielsson (2006) har rätt i sitt resonemang kring att man arbetat målinriktat med den fysiska aktiviteten. Vårt resultat visar att alla informanter är positivt inställda till barns fysiska aktivitet och de ser det som en av sin roll att arbeta målinriktat med detta. Fritidspedagogens yrkesroll har med tiden förändrats, innan skolan integrerades med skolan låg fokus på omsorg, tillsyn och barnens fritid. Efter integreringen med skolan ändrades fritidspedagogens arbetssätt till ett målinriktat lärande. Under vår studie har vi tydligt sett att dagens fritidspedagoger aktivt arbetar målinriktad med fysisk aktivitet och de är positivt inställda till att arbeta målinriktat med fysisk aktivitet på fritidshemmet.

Enligt litteraturen finns det fyra delar som kan utvecklas genom att barnen får vara fysiskt aktiva dessa är motorisk utveckling, kognitiv utveckling, fysisk utveckling och social utveckling. Informanterna nämner främst den sociala och motoriska utvecklingen som de områden de främst fokuserar på i arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet. En av anledningarna till att fritidspedagogerna väljer att fokusera på den sociala utvecklingen kan bero på att Allmänna råd med kommentarer för fritidshemmet (Utbildningsdepartementet, 1999) poängterar detta som ett stort ansvarsområde. Eftersom denna skrift ska vara vägledande för fritidspedagogens arbete, tolkar vi detta som en av orsakerna till att fritidspedagogerna anser att barnets sociala utveckling är viktigast att fokusera på. Det kan

även ha en historisk bakgrund då fritidshemmet innan integreringen med skolan hade som uppgift att arbeta med känslor och sociala relationer (Torstenson – Ed & Johansson, 2000).

En av informanterna menar att fritidspedagogens styrkor ofta ligger i det praktiska området och de aktiviteter där barnen är fysiskt aktiva. Enligt Torstenson- Ed & Johansson (2000) samt Hansen (1999) är en av fritidspedagogens roller att ansvara för ett specifikt område, oftast ett praktiskt område som exempelvis fysisk aktivitet, social aktivitet och skapande verksamhet. Tre av informanterna anser att det finns mycket annat än den fysiska rörelsen att träna på; de nämner regelträning och fair play som ett exempel på detta. Då det inom fysisk aktivitet ofta handlar om aktiviteter i grupp lär barnen hur de ska bete sig i sociala sammanhang. Fritidspedagogen har möjligheter att aktivera barnen i gemensamma aktiviteter som kan bidra till gemensamma positiva upplevelser. Detta hävdar Jagtöien, Hansen och Annerstedt (2004) som viktigt eftersom människan är social och att vara social tillsammans med andra kan bidra till gemensamma positiva upplevelser. Enligt Allmänna råd med kommentarer för fritidshemmet (Utbildningsdepartementet, 1999) ska fritidspedagogen arbeta aktivt för att barnen tillsammans med andra ska utveckla sin sociala kompetens. Eftersom Grindberg och Langlo Jagtöien (2000) anser att fysisk aktivitet ökar barns självförtroende och kan skapa personlig trygghet, kan vi se att fysisk aktivitet kan fungera som ett redskap i arbetet med barns sociala utveckling och skapa en trygghet hos barnet.

Åhs (2002) menar att det finns fyra grundläggande psykiska behov, vilka skall ligga till grund för den pedagogiska verksamheten när det gäller idrott och fysisk aktivitet.

De fyra grundläggande behoven är: Känsla av värde, samhörighet, sammanhang och struktur samt känsla av mening. Men för att detta skall kunna ske fullt ut, måste konkurrenständande och jämförelse av förmågor arbetas bort. Tre av informanterna menar att det inte handlar om vem som är bäst på olika idrotter utan om att barnen ska röra på sig, känna samhörighet, tillhöra en grupp och skapa en vänskaplig stämning. Vi anser att barnet måste ha förmågan att fungera med andra i grupp då fysisk aktivitet många gånger sker i grupp. Om barnet har en väl utvecklad social kompetens underlättar det arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet. Om barnet är socialt kompetent har de lättare för att lösa konflikter och samarbeta det gör att fritidspedagogen kan fokusera mer på barnets fysiska utveckling.

7.1 Metoddiskussion

Vi anser att vi har mätt det vi hade för avsikt att mäta genom att använda oss av intervjuer (Bryman, 2002) och att resultatet inte brister i validitet. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) samt Patel och Tebelis (1987) används den kvalitativa forskningsintervjun som metod då man vill redogöra för informanternas tankar och uppfattningar kring ämnet. Innan intervjuerna genomfördes fick informanterna läsa igenom intervjufrågorna. Vi anser att detta gjorde att de kände sig tryggare och inte blev överraskade av någon fråga. Detta var även något som alla informanter önskade innan intervjun började. Vid alla intervjuer var båda skribenterna närvarande vilket kan ha skapat flera perspektiv på informanternas svar än om vi hade varit själv. Vi är medvetna om att det kan ha skapat en ojämn maktbalans som kan haft betydelse för resultatet (Bryman, 2002). Den som inte intervjuade antecknade sådant som skulle kunna vara av betydelse för resultatet. Det visar sig emellertid att dessa anteckningar saknade relevans för resultatet.

Bryman (2002) menar att reliabilitet handlar om ifall undersökningen skulle få samma resultat om undersökningen genomfördes på nytt, det vill säga om undersökningen är tillförlitlig. Resultaten i denna studie är inte generella för alla fritidspedagoger då vi endast intervjuade sex stycken utan kan endast ge en bild av fritidspedagogers förhållningssätt kring fysisk aktivitet på fritidshemmet. Patel och Davidson (2003) nämner att en eventuell intervjuareffekt kan uppstå, en effekt som innebär att informanterna svarar på ett sådant sätt som de tror förväntas av dem. Detta kan ha skett under våra intervjuer då informanterna är medvetna om att vi är pålästa om ämnet fysisk aktivitet.

7.2 Vidare forskning

Under arbetet gång har det uppkommit många intressanta diskussioner om nya tänkbara forskningsområden. Diskussionerna har kretsat kring att fritidspedagogens yrkesroll är oklar, vi anser det problematiskt att fritidspedagogen inte har någon tydlig yrkesroll och det hade varit viktigt för fritidspedagogens status med forskning kring hur fritidspedagogens yrkesroll kan tydliggöras och hur deras professionalitet kan öka. Andra diskussioner som uppkommit har handlat om fritidspedagogerna och om de har ett genusperspektiv när de bedriver fysisk aktivitet.

8 Sammanfattning

Syfte med studien var att undersöka hur fritidspedagoger förhåller sig till fysisk aktivitet på fritidshemmet. Under studiens gång växte en frågeställning fram denna är: Hur beskriver fritidspedagoger arbetet med fysisk aktivitet på fritidshemmet? Denna fråga hjälpte oss att avgränsa arbetet och att uppnå syftet.

I litteraturen framkom det att fritidspedagogsyrket har en kort historia. Detta har lett till att yrkesrollen är splittrad och fritidspedagoger har haft svårt att hitta en yrkesidentitet. Detta kan bero på att fritidspedagogen arbetar både i skolan och på fritidshemmet. Genom litteraturen och intervjuerna kommit fram till att fritidspedagogens fokus ofta ligger på praktiska ämnena till exempel fysisk aktivitet. I studien användes kvalitativa intervjuer detta på grund av att informanternas tankar och uppfattningar var det intressanta. Med hjälp av litteraturen och intervjuerna har vi kommit fram till att fritidspedagogens fokus oftast ligger på praktiska ämnen som exempelvis fysisk aktivitet. Under intervjuerna framkom det att alla informanter är positivt inställda till fysisk aktivitet på fritidshemmet och arbetar dagligen med det. De anser att det är deras roll att få barnen att röra på sig eftersom att de sitter stilla så mycket, både i skolan och på deras fritid. De använder sig av olika tillvägagångssätt och miljöer för att bedriva fysisk aktivitet på fritidshemmet. Vi anser att det är bra att fritidspedagogerna har ett positivt förhållningssätt till fysisk aktivitet, då litteraturen har påvisat ett antal effekter som på olika sätt gynnar barnets utveckling.

Referenser

Brehm, B (2006). *Fysisk aktivitet för alla - Idéer och inspiration för fysisk aktivitet och träning*, SISU idrottsböcker. ISBN 91-85433-11-x

Bryman, A (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber AB Malmö. ISBN 91-47-06402-1

Calander, F (1999). *Från fritidens pedagog till hjälplärare- Fritidspedagogers och lärares yrkesrelation i integrerade arbetslag*, Uppsala universitet /Elanders Gotab Stockholm. ISBN 91-554-4502-0

Denscombe, M (2000). *Forskningshandboken*, Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-01280-2

Engström, L-M & Redelius, K (2002). *Pedagogiska perspektiv på idrott*, Lärarhögskolan Stockholm. ISBN 91-7656-528-9

Grindberg, T & Langlo Jagtöien, G (2000). *Barn i rörelse*, Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-01585-2

Jagtöien, G & Hansen, K & Annerstedt, C (2004). *Motorik, lek och lärande*, Mulicare förlag. ISBN 91-97459003

Johansson, I (1984). *Fritidspedagog på fritidshem- en yrkesgrupps syn på sitt arbete*, ACTA universitatis gothoburgensis. ISBN 91-7346-145-8

Kvale, S (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur. ISBN: 91-44-00185-1

Kvale, S & Brinkmann, S (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-05598-5

Patel, R & Davidson, B (2003). *Forskningsmetodikens grunder*, Studentlitteratur AB. ISBN: 91-44-02288-3

Patel, R & Tebelius, U (1987). *Grundbok i forskningsmetodik*, Lund: Studentlitteratur. ISBN:91-4424851-2

Raustorp, A (2000). *Att lära fysisk aktivitet - bildning i rörelse livsstil och hälsa*, Kunskapsföretaget Uppsala. ISBN 91-89040-27-9

Sigmundsson, H & Pedersen, A (2004). *Motorisk utveckling: nyare perspektiv på barns motorik*. Studentlitteratur AB. ISBN 9144029667

Trost, J (1997). *Kvalitativa intervjuer*, Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00374-9

Torstensson-Ed, T & Johansson, I (2000). *Fritidshemmet i forskning och förändring en kunskapsöversikt*, Skolverket. ISBN 91-89313-81-x

Ursberg (1996). *Det möjliga mötet: en studie av fritidspedagogers förhållningssätt i samspel med barngrupper inom skolbarnsomsorgen*, Stockholm A & W international .

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*, ISBN:91-7307-008-4

Åhs, O (2002). *Idrott, människosyn och värdegrund i L, Engström, & K, Redelius, (2002). Pedagogiska perspektiv på idrott*, HLS förlag Stockholm. ISBN 91-7656-528-9

Styrdokument

Utbildningsdepartementet (1999). *Allmänna råd med kommentarer för fritidshemmet*, Elanders gotab AB Stockholm. ISBN 91-85009-02-4

Utbildningsdepartementet (2006). *Lpo 94- Läroplan för det obligatoriska utbildningsväsendet, förskola och fritidshem*, Stockholm: Fritzes förlag. ISBN 91-38-31413-4

Elektroniska källor

Danielsson, M (2006) Svenska skolbarns hälsovanor 2005/2006, Statens folkhälsoinstitut, Stockholm (www)

Hämtat från:

[http://www.fhi.se/PageFiles/3991/svenska_skolbarns_halsovanor\(1\).pdf](http://www.fhi.se/PageFiles/3991/svenska_skolbarns_halsovanor(1).pdf)

Hämtat 14 januari 2010

Ericsson, I (2003). *Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer- en interventionsstudie i skolår 1-3 Sammanfattning av doktorsavhandling*
Malmö Studies in Educational Sciences no. 6, 2003 (www), Malmö Högskola

Hämtat från:

http://dspace.mah.se:8080/bitstream/2043/7975/1/motorik_sammanfattn.pdf. Hämtat 10

November 2009

Faskunger, J (2008). *Barns miljöer för fysisk aktivitet samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*, Statens folkhälsoinstitut, Östersund (www)

Hämtat från:

http://fhi.se/PageFiles/3850/R200833_barns_miljoer_for_fysisk_aktivitet_webb.pdf?epslangu

Hämtat 10 november 2009

Forsberg, L, Bergling O & Forsberg, K (2009). *Motiverande samtal för att uppmuntra fysisk aktivitet*, Statens folkhälsoinstitut, Östersund. (www)

Hämtat från: <http://www.fhi.se/PageFiles/6484/Motiverande-samtal-far-manual-webb.pdf>

Hämtat 11 november 2009

Hansen, (1999) *Yrkeskulturer i möte*, Göteborg: Acta universitatis Gothoburgensis. (www)

Hämtat från: http://gupea.ub.gu.se/dspace/bitstream/2077/7609/1/M_Hansen_avhandling.pdf

Hämtat 30 november 2009

Lager (2008). Lager A, mfl. *Children's overweight and obesity: Local and national monitoring using electronic health records*, Scan J Pub Health (www).

Hämtat från:

<http://www.fhi.se/sv/Aktuellt/GD-Sarah-Wamalas-blogg/2009/2/Har-vi-rad-att-inte-investera-i-forebyggande-och-halsoframjande-arbete/>

Hämtat 14 Januari 2010

Läraryrket (2005). *När intresse blir kunskap*, Fritidspedagogikens mål och medel (www)

Hämtat från:

[http://www.lararforbundet.se/web/shop2.nsf/webdescription/97662F996C865662C12570AF000A404/\\$file/Nar_intresse_blor_kunskap.pdf](http://www.lararforbundet.se/web/shop2.nsf/webdescription/97662F996C865662C12570AF000A404/$file/Nar_intresse_blor_kunskap.pdf).

Hämtat 10 November 2009

Riksdagen (1975).

Hämtat från:

http://www.riksdagen.se/debatt/visadok.aspx?spec=visa_stort_dokument&dokid=FZ0339.

Hämtat 14 December 2009

Skolverket (2008). *Statistik om fritidshem*, Utbildningsstatistiksenheten (www). Hämtat från:

<http://www.skolverket.se/sb/d/1675/a/15920>

Hämtat 23 November 2009

Bilaga 1 Intervjufrågor

1. Vad anser du är fysisk aktivitet?

2. Beskriv hur arbetet med fysisk aktivitet ser ut på det här fritidshemmet?
 - a) Vilka möjligheter har barn till fysisk aktivitet?
 - b) Vilka yttre förutsättningar påverkar ert sätt att arbeta med fysisk aktivitet på fritidshemmet?
(ekonomi, planeringstid, antal utbildande fritidspedagoger, miljön)
 - c) I vilken mån kan barnens intresse vara styrande när ni planerar för fysisk aktivitet?

3. Anser du att fysisk aktivitet är en del av fritidspedagogens ansvarsområden? Varför?
 - a) Vilken roll anser du att fritidshemmet har i arbetet med fysisk aktivitet?